

Vasile STĂNESCU

SPAȚIUL PUBLIC

Gestionare și comunicare...

Universul Juridic

București

-2012-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2012, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA
AUTORULUI ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE
PE INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

REDACȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0731.121.218**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL telefon: **021.314.93.15; 0726.990.184**
DISTRIBUȚIE: tel./fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

**COMENZI ON-LINE,
CU REDUCERI DE PÂNĂ LA 15%**

PUBLIC SPACE

Management and communication...

L'ESPACE PUBLIC

Gestion et communication ...

CUVÂNT ÎNAINTE

Cu o prodigioasă activitate științifică, Academicianul Vasile Stănescu este autorul unor lucrări unice în literatura de specialitate, punând bazele teoretice a trei discipline noi precum Dreptul economic, Știința globalizării și Societatea civilă.

Lucrarea de față, singulară în literatura noastră, ne relevă un subiect cu totul inedit, aparent arhicunoscut.

Paradoxul constă în surprinderea cu care luăm la cunoștință complexitatea copleșitoare a spațiului în care ne desfășurăm existența, a acestei forme superioare de socializare umană, fără să o fi intuit.

Ipostaza condițiilor și criteriilor gestionării spațiului public, subiecții și gestionarii spațiului public, obiectivele și scopul puse în slujba binelui public, raporturile dintre dimensiunile politică, economică și juridică și, mai ales, multiplicitatea și complexitatea modurilor specifice de percepere a spațiului public de către beneficiarii acestuia, de la întreprindere, sistem educativ, sănătate, arhitectură, urbanistică etc. până la mass-media, fac din această lucrare un obiect de interes major.

Apariția și evoluția spațiului public în istoria marilor civilizații până în zilele noastre, rolul statului, pieței și societății civile, pe fondul principiilor și valorilor, a gândirii juridice care a dominat epocile și spațiile, rolul sistemului instituțional de autocontrol, creație a însăși puterii publice, constituie tot atâtea teme care explică, până la urmă, greutatea definirii spațiului public într-o sintagmă generalizatoare, paradigmatică, de natură să satisfacă, deopotrivă, pe toți participanții la spațiul public.

Este o lucrare care ne pune în fața unei oglinzi și ne prezintă precum arătăm ca și nivel de cultură și civilizație, care pune în cauză drama propriei noastre alienări.

Este o carte de idei, cu multe întrebări dificile, ce necesită reflecție, responsabilitate și înțelepciune, cu atât mai mult cu cât se

profilează apariția diferitelor spații publice regionale, cât și a unui spațiu global.

Remarcăm, de asemenea, proiecția și originalitatea perspectivelor, eleganța expunerii, finețea argumentelor, dar și analiza critică fără menajamente.

Editura

PREFAȚĂ

Monografia spațiului public ar putea fi considerată un lux cultural, întrucât știm cu toții ce este spațiul public: deci, o temă banală, pe care o trăim zilnic și ale cărei mecanisme sunt arhicunoscute.

În realitate, spațiul public constituie o temă parțial cunoscută, niciodată complet, față de care participanții, independent de domeniul de activitate, ca și de complexitatea acestuia, își definesc propria locație, departe de rosturile, rolurile și disponerea fiecăruia. Este vorba, în fapt, de o neputință obiectivă a fiecărui participant de a-și defini microspațiul, cunoașterea teoretică și pragmatică, metodică și metodică a acestei forme superioare de socializare umană nefiind de ajuns. Spațiul public, prin natura sa, nu se lasă cunoscut suficient.

Lucrarea de față nu se dorește a fi un simplu exercițiu filosofic asupra conceptului în sine, de o complexitate surprinzătoare și cu o istorie extrem de bogată. Ea urmărește, pe lângă cunoaștere, descifrarea unui spațiu al tuturor activităților social umane, în care toți trăim în diferite ipostaze, fiecare având o reprezentare proprie.

Pătrunzând în profunzimile spațiului public, redescoperim raționalitatea, legitimitatea, însăși filosofia propriei existențe într-un spațiu social insuficient cercetat, dar cu o mare încărcătură referențială la tot ceea ce constituie activitate umană.

Ca domeniu de cercetare, spațiul public are o deschidere covârșitoare, de unde nevoia participării reprezentanților tuturor științelor, de la politologi, filosofi, juriști, sociologi și economiști, până la arhitecți și urbanisti și chiar specialiști în știința ludicului. Și aceasta întrucât este un conglomerat de confluente, interferențe și relații de identitate, ca și de perspective diferite de percepere și, deci, de abordare.

Chiar dacă este dominată de politic, cunoașterea spațiului public presupune participarea tuturor mijloacelor de cunoaștere, dat fiind legătura indubitabilă a spațiului public de ființa umană, de dimensiunea existențială a acesteia.

Complexitatea ipostatică a acestui concept-sintagmă, după cum vom vedea, face imposibilă cuprinderea sa într-o paradigmă, dat fiind că însăși existența umană este inparadigmatică. De aceea, după părerea noastră, cercetarea, evitând interogații filosofice fundamentale, urmează să se aplece asupra a ceea ce ține de raționalitate, dimensiuni, valori și principii, obiect și scop (epistemologie), de politici și strategii, mijloace și procedee, eficiență specifică (praxeologie), ca și de perspectivele particulare de reprezentare, inclusiv de rolul imaginărilor.

Toate acestea conduc la concluzia necesității studierii spațiului public, o dată descompunându-l pe segmente, situație în care vom reuși să ni-l apropiem din perspective diferite, cu o reprezentare, deci, segmentală, și apoi privit ca un ansamblu, în întreaga lui complexitate, ca obiect de gestionare al puterii politice, al guvernului.

Interesul cu care ne-am apropiat de această temă a fost stimulat de provocarea de a răspunde la nevoia de cunoaștere a spațiului public și de încercare de definire a acestui concept-sintagmă. Dacă am reușit, cu toată modestia, să facem o prezentare complexă a spațiului public, cât privește definirea conceptului, am reușit să clarificăm pentru ce nu este posibilă prezentarea sa într-o formulă paradigmatică general valabilă oricărei perspective.

Pentru a asigura o cunoaștere cât mai completă a subiectului, din varii perspective, ne-am permis să reproducem din alte lucrări personale unele texte, strict legate de subiect, pentru a trezi interesul cititorilor asupra unor aspecte de interes actual pentru procesul de consolidare și modernizare a gestionării spațiului public, în condițiile unor transformări structurale fundamentale, proces care se pare că a scăpat oamenilor politici și puterii publice, de unde și interesul limitat pentru societatea civilă, aspect evident ignorat.

Am fi bucuroși dacă textul de față ar da naștere la discuții critice de natură să conducă la o cunoaștere mai profundă a unei teme de mare actualitate, care sperăm să devină – așa cum s-ar cuveni – de interes general, cu deosebire pentru factorul politic și puterea publică, în condițiile în care se profilează apariția diferitelor spații publice regionale, cât și a unui spațiu global.

Este uimitor paradoxul dramatic pe care îl trăiește lumea noastră de azi. Astfel, s-au obținut realizări remarcabile în domeniile cunoaș-

terii, precum: sinteza inteligenței, cunoașterea codului genetic, modificarea personalității, clonarea – în biologie; fizica materiei, structura atomului și energie nucleară – în fizica generală; producția de tip nano cu aplicații în numeroase domenii. De asemenea, au avut loc cuceriri revoluționare în domeniile informațiilor, comunicațiilor și tehnologiilor. Ne apropiem de crearea unei mașini a timpului, cu ajutorul căreia să putem călători atât în trecut, cât și în viitor, sau de ideea reconstituirii condițiilor formării universului, cu ajutorul acceleratorului de particule LHC.

În același timp, se înregistrează creșterea agresivității și violenței, extinderea, consolidarea și modernizarea, la nivel de rețele internaționale, a terorismului și traficului de persoane și armament (chimic, bacteriologic, electronic etc.), totalitarismul și militarizarea terestră, maritimă (inclusiv subacvatică) și aeriană (cu extindere cosmică), distrugerea nesăbuită a naturii, desfigurarea ființei umane, de unde inducerea disprețului, indiferenței și pasivității, descătușarea instinctelor, a patologicului, a imoralității. Cultura, afectul, conștiința au cedat pasul în mod dramatic, omul pierzând legătura cu raționalitatea, ordinea și armonia universală.

Spațiul public, în loc să constituie „cetatea”, locul dezbaterilor – începând cu cele politice – care țin de destinul comunității, de educație politică și civică, un spațiu de formare, participare și responsabilizare, în care omul să se simtă „acasă”, să-l perceapă ca fiind al lui – așa cum, de altfel, este – să-l îngrijească, consolideze și modernizeze, să aibă sentimentul comunității de destin și al solidarității umane, a devenit, din păcate, locul deversării dejecțiilor morale de tot felul, care degradează și degenează, înstrăinează și dezumanizează, în ceea ce privește civismul și, mai ales, prețuirea valorilor morale, etice, juridice etc. Se încurajează, astfel, manifestarea și dezvoltarea tuturor formelor răului și ale urâtului, ignorându-se faptul că acest univers social-uman este tot „casa” noastră.

Este, până la urmă, un atentat la conștiința umană, la demnitate, civilitate, principii și valori, la respect, empatie și speranță, la iubire, compasiune și generozitate; este drama propriei noastre alienări; este examenul de conștiință al lumii în care trăim.

Care sunt cauzele și ce este de făcut? Este rolul cancelariilor lumii și al oamenilor politici să-și reconsidere registrul preocupărilor, astfel încât să ducă gestionarea spațiului public la înălțimea preocupărilor și realizărilor oamenilor de știință, culturii, în general, să se aplece mai mult asupra dimensiunilor formative și participative, competitive și de eficiență, dezvoltare și modernizare, de satisfacere a interesului comun, general, național, stimulând factorii de conștiință, dialogul social, comunicarea și solidaritatea umană și socială.

Sperăm ca lucrarea de față, pe care o considerăm un modest început, să se constituie într-o contribuție la devenirea spațiului public, a lumii în care trăim.

Greșelile și erorile de orice fel strecurate în lucrarea de față ne aparțin în totalitate.

Autorul

CAPITOLUL I

GERMENII SPAȚIULUI PUBLIC

Creativitatea privită ca o virtute specifică omului, generatoare de fapte de cultură, a fost însoțită, de-a lungul timpului, de vocația universală civilizatoare, o dihotomie, cultură-civilizație, aflată într-o relație dialectică, de feedback, susținându-se reciproc.

De la desenele rupestre din peșteri, la ideograme și hieroglife, până la litere, fraze și sisteme lingvistice, de la cifre până la microprocesoare, de la confecționarea de către hominizi (australopiteci, pitecantropi și sinantropi etc.) a primelor unelte și arme din piatră (epoca paleolitică), trecând, după un salt în timp de peste 500 mii de ani, la economia agricolă și la creșterea animalelor (epoca neolitică), apoi prin antichitate, ev mediu, epoca modernă, până în zilele noastre, societatea umană a înregistrat o evoluție spectaculoasă în planul civilizației și culturii.

Fiecare generație, în succesiunea lor fără întrerupere, lasă elemente de civilizație și cultură, experiență acumulată, elemente ale cunoașterii, moștenirea sa. Trecutul nu dispare niciodată. Ele intră în memoria colectivă laolaltă cu figurile marilor oameni de știință și cultură, gânditori, descoperitori și inventatori, autorii realizărilor și ideilor care trăiesc și îmbogățesc civilizația și cultura universală.

Începuturile civilizației pot fi situate la momentul confecționării primelor unelte de piatră. A fost necesară o perioadă de peste 500.000 de ani pentru ca tehnica prelucrării pietrei, ca unelte și arme de luptă, să nu se mai facă prin lovire și cioplire, ci prin șlefuire. Este o nouă epocă, neolitică, situată aproximativ cu 10.000 de ani în urmă, epocă în care s-a trecut la economia agricolă, la vânătoare și la creșterea animalelor.

Ca primă formă de organizare socială predomina grupul, format din cel puțin douăzeci de familii, condus de bărbatul cel mai puternic